

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

หนังสือ

- กาญจน์ พลจันทร์. พื้นฐานภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2533. แปลจาก R.R. Boyce. 1973. *The Bases of Economic
Geography*, Washington.
- เกียรติ วิวะกุล และคณะ. ตลาดในกรุงเทพมหานคร: การขยายตัวและพัฒนาการ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2525.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539), 2534.
- _____. รายการสถานการณ์ที่อยู่อาศัยปี พ.ศ. 2533, 2533.
- ฉัตรชัย พงศ์ประยูร. ทฤษฎีการตั้งถิ่นฐาน กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.
- _____. ภูมิศาสตร์การเมือง กรุงเทพมหานคร: ไทยพัฒนาพานิช, 2527.
- ชัชวีร์ วาสลี. ภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งศิลป์, 2524.
- ณรงค์ ฌ เชียงใหม่. มลพิษสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พินิตริงค์ เฮาส์, 2525.
- ทองต่อ กล้วยไม้ ฌ อุษุชชา สภาพทั่วไปของกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็ม
ไอ ซี ครีเอชั่น, 2527.
- เทียนฉาย กัระนันท์, รศ.ดร. และคณะ รายงานการวิจัย โครงการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจ
สังคมและประชากรของกรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- แนนน้อย ศักดิ์ศรี, รศ. หม่อมราชวงศ์และคณะ องค์ประกอบทางกายภาพกรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- บัณฑิต จุลาสัยและ อรวรรณ ศิริรัตน์พิริยะ. สภาวะแวดล้อมของเรา สถาบันวิจัยสภาวะแวด-
ล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ประสาธต์ หลีกศิลา. ชุมชนเมือง แปลจาก *Man and Society : The Community* ของ
ชาลส์เอล คูนิค กรุงเทพมหานคร: สภาวิจัยแห่งชาติ, 2509.
- ประจักษ์ ศักนตะลักษณะ. เศรษฐกิจศาสตร์เมือง กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531.
- ปรีดา แฉ่มเจริญวงศ์. การจัดการมูลฝอย ขอนแก่น: ภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล คณะวิศวะ-
กรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2531.

- พัชรี หอวิจิตร. การจัดการขยะมูลฝอย ขอนแก่น: ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2529.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. คณะวิศวกรรมศาสตร์ ภาควิชาวิศวกรรมโยธา วิเคราะห์ระบบชุมชน 2523.
- มหาดไทย, กระทรวง. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 กรุงเทพมหานคร: ธรรมนูญการพิมพ์, 2520.
- มานพ ประทุมทอง. ลมหายใจแห่งมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 1 สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- มานพ พงศทัตและกึ่งเพชร ลีนิหาชีวะ รายงานวิจัย การขนส่งทางน้ำของกรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- วิญญู อังคณารักษ์และคณะ. กรุงเทพมหานคร ฝ่ายพัฒนาการเมืองและการปกครอง สำนักนโยบายและแผนกระทรวงมหาดไทย, 2516.
- วินัย วีระวัฒนานนท์. สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส่องสยาม, 2537
- สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การประชุมวิชาการเรื่อง การพัฒนากรุงเทพมหานครแบบผสมผสานกับสิ่งแวดล้อม, 2525.
- สมาคมสังคมศาสตร์. การเติบโตของเขตชุมชน กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2519.
- สุนันทา สุวรรณโณคมและคณะ. การวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้พื้นที่รอบข้างเขตนครหลวงและการเปลี่ยนสภาพการใช้พื้นที่ กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเมืองกับการพัฒนาประเทศ
สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุพล สุคาราและคณะ. ปัญหาสภาวะแวดล้อมกรุงรัตนโกสินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ทรงลักษณ์ อรุณพัฒน์พงศ์. การศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเขตพระโขนง วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2529.
- นริสา โพนีเดช. อิทธิพลของถนนบางกอกน้อย-นครชัยศรี ต่อเขตคลังสินค้าและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ประภาพร ม่วงไหมทอง. การศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- เปรมศิริ เกษมสันต์, ม.ร.ว. การวางแผนการใช้ที่ดินเขตคลองสานเพื่อรองรับโครงการ
สะพานตากสิน ฯ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- เพิ่มยศ เจริญวงศ์. การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินเขตชั้นกลางของ กทม.
ด้านฝั่งธนบุรี ะกรณีศึกษา เขตภาษีเจริญ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผน
ภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ภัทริษา จิตต์เอื้ออารีย์. การศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเขตราชวัชรบุรณะ กทม. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ลัดดา พุทธรักษ์. การศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเขตธนบุรี วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ลือชา พุ่มคำโรจน์. การวางแผนการเก็บขยะมูลฝอยในเขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร
กรณีศึกษาเขตบางรัก วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- วราภรณ์ เอื้ออารีย์. การศึกษาระบบการกำจัดมูลฝอยในเทศบาลเมืองอุดรธานี วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533.
- สุวรรณา อิศว์พัฒนากุล. การวิเคราะห์ระบบการเก็บขนมูลฝอยของเขตบางเขน วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2530.
- สำนักงานเขตบางกอกน้อย. รายงานสรุปข้อราชการ กรุงเทพมหานคร, 2525.
- สำนักงานเขตบางขุนเทียน. รายงานสรุปข้อราชการ กรุงเทพมหานคร, 2535.

- สำนักงานเขตหนองแขม. รายงานสรุปข้อราชการ กรุงเทพมหานคร, 2533.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย, 2523-2534.
- _____ . ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมด้านการตั้งถิ่นฐาน, 2524. (โทรเนืง)
- สำนักนโยบายและแผน. สถิติกรุงเทพมหานคร, 2523-2535.
- สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร. กองผังเมือง พื้นที่เขต-แขวง ของกรุงเทพมหานคร, 2532.
- สำนักรักษาความสะอาด. กองวิชาการ กรุงเทพเมืองสะอาด, 2531-2535.
- อุไร อร่ามวงศ์ตระกูล. รูปแบบการตั้งถิ่นฐานและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเทศบาลเมืองกำแพงเพชร วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- อำพัน รุ่งวรรณวงศ์. การศึกษาเพื่อประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่ชานเมืองด้านตะวันตกกรณีศึกษา: เขตบางขุนเทียน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

หนังสือ

- Berry, Brian J.L. and Morton Frank E. Geographic Perspectives on Urban System. New Jersey Prentice-Hall,1970.
- Chapin, Stuart F. Urban Land Use Planning. 2nd ed Urbana,Illinois University of Illinois Press,1965.
- Claire, William H. ed. Handbook of Urban Planning. New York Van Nostrand Reinhold Company,1973.
- Eisner, Simmon and Gallion, Arthur B. The Urban Pattern: City Planning and design. New York: D. Van Nostrand Reinhold Company, 1980.
- Goodman, William I. Principal and Practice of Urban Planning,1968.
- Japan International Cooperation Agency. The Bangkok Solid Waste Management Study in Thailand. 1982
- _____ . The Study on Bangkok Solid Waste Management,1991.
- Nation Energy Administration Ministry of Science,Technology and Energy in Cooperation with Bangkok Metropolitan Administration. Febsibility Study on Management of The Disposal of Bangkok Municipal Waste, Final Report. New York:TAMS. PIRNIE International in Association with ACT Consoutant Co.,Ltd.,1989
- Murphy, Raymond E. The American City : An urban Geography. New york: Mc Graw-Hill Book Company,1966.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประปา

การจัดหาและให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนในกรุงเทพมหานคร เป็นหน้าที่ของการประปานครหลวง ซึ่งให้บริการครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ ประมาณ 3,100 ตารางกิโลเมตร ทำการผลิตน้ำจากโรงกรองน้ำ 4 แห่ง คือ โรงกรองน้ำบางเขน โรงกรองน้ำสามเสน โรงกรองน้ำชนบทวิ โรงกรองน้ำพระราม 6

เดิมการประปานครหลวงผลิตน้ำประปาได้ทั้งหมดวันละ 2.8 ล้านลูกบาศก์เมตร ให้บริการประชาชนประมาณ 6 ล้านคน ครอบคลุมพื้นที่บริเวณประมาณ 6,000 ตารางกิโลเมตร ปี พ.ศ. 2536 การประปานครหลวงได้มีโครงการก่อสร้างโรงกรองน้ำเพื่อผลิตน้ำประปาที่บริเวณคลองมหาสวัสดิ์ โดยคาดประมาณว่าจะสามารถให้บริการได้ประมาณ 150 ตารางกิโลเมตร

พื้นที่ฝั่งชนบทวิมีโรงกรองน้ำประปา 3 แห่งประกอบด้วย โรงกรองน้ำชนบทวิ โรงกรองน้ำพระราม 6 และโรงกรองน้ำคลองมหาสวัสดิ์ สำนักงานประปาสาขาบางกอกน้อย สำนักงานประปาสาขาคากสิน สำนักงานประปาสาลาแดง ซึ่งไม่สามารถให้บริการน้ำประปาทั่วทั้งเขต เช่น บริเวณเขตทางด้านตะวันตก เช่น เขตหนองแขม บางส่วนของเขตคลองจั่น เขตบางขุนเทียน เขตราชวัตรบุรณะ และเขตภาษีเจริญ

ไฟฟ้า

ปัจจุบันการไฟฟ้านครหลวงสามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่ โดยรับกำลังไฟฟ้ามาจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตนำเข้าสู่สถานีต้นทาง และจ่ายไฟฟ้าให้แก่สถานีย่อย ซึ่งจะจ่ายไฟฟ้าให้กับประชาชนผู้ต้องการใช้บริการต่อไป

ประกอบด้วย การไฟฟ้าเขตชนบทวิ การไฟฟ้าเขตราชวัตรบุรณะ การไฟฟ้าเขตราชวัตรบุรณะ สาขาบางขุนเทียน มีสถานีไฟฟ้าย่อยในพื้นที่ฝั่งชนบทวิ 6 แห่ง คือ สถานีไฟฟ้าย่อยราชวัตรบุรณะ สถานีไฟฟ้าย่อยพรานนก สถานีไฟฟ้าย่อยบางซื่อชั้น สถานีไฟฟ้าย่อยบางกอกน้อย สถานีไฟฟ้าย่อยบางขุนเทียนและบางบอน กับมีที่ทำการ คือสำนักงานไฟฟ้านครหลวงคลองมอญ สำนักงานไฟฟ้านครหลวงดาวคะนอง จัดได้ว่าไฟฟ้าเป็นสาธารณูปโภคที่ไม่มีปัญหาการ

โทรศัพท์

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เขตโทรศัพท์นครหลวงให้บริการเกี่ยวกับโทรศัพท์ในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี แบ่งการให้บริการออกเป็น 4 เขต มีชุมสายโทรศัพท์ 42 ชุมสาย ได้แก่ เขตนครหลวงที่ 1 (บริเวณเขตชั้นใน) มี 7 ชุมสาย เขตนครหลวงที่ 2 (บริเวณฝั่งตะวันออกกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการ) มี 13 ชุมสาย เขตนครหลวงที่ 3 (ฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร) มี 9 ชุมสาย เขตนครหลวงที่ 4 (ด้านเหนือกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี) มี 13 ชุมสาย

เขตฝั่งธนบุรี การให้บริการโทรศัพท์ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้โทรศัพท์ของประชาชนได้ครบถ้วน ยังมีผู้ขอจองใช้โทรศัพท์ (Waiting List) อยู่เป็นจำนวนมาก และความต้องการยังเพิ่มเป็นจำนวนมาก

การระบายน้ำ

การระบายน้ำโดยทั่วไปของกรุงเทพมหานคร เป็นระบบระบายน้ำรวมหน้าที่หลักก็คือ การระบายน้ำเสีย และน้ำฝนออกจากอาคารไปทิ้ง โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อชุมชนหรือเป็นผลเสียต่อสภาวะแวดล้อม คูคลองเป็นระบบระบายน้ำที่สำคัญมีมากกว่า 400 คูคลอง รวมความยาวมากกว่า 900 กิโลเมตร ปัจจุบันคันเขิน มีวัชพืชและสิ่งก่อสร้างขวางทางไหลของน้ำอยู่หลายแห่ง แต่ก็ใช้เป็นทางระบายน้ำได้ดี ส่วนท่อระบายน้ำ ปัจจุบันมีความยาวประมาณ 600 กิโลเมตร ประกอบด้วยอุโมงค์ขนาด 3.50 เมตร และท่อระบายน้ำขนาด 0.30 - 1.60 เมตร ฝังอยู่ใต้ดินขนาดความลึกต่างกัน การวางท่อมักจะวางเข้าหาระดับน้ำในคูคลองหรือแม่น้ำ

ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี มีการระบายน้ำเสียและระบายน้ำฝนโดยอาศัยคูคลองต่าง ๆ และแม่น้ำเจ้าพระยา การระบายน้ำมีท่อระบายน้ำอยู่สองข้างถนนทั้งที่เป็นท่อกลมและท่อเหลี่ยม มีขนาดต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ 0.40 - 1.20 เมตร ในถนนสายหลัก เช่น ถนนเจริญวิสุทธิวงศ์ ถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า ถนนราชวิถี ถนนเพชรเกษม ถนนอิสรภาพ ถนนประชาธิปไตย ถนนสมเด็จพระเจ้าตากสิน ถนนอรุณอมรินทร์ เป็นต้น ขนาดของท่อ 1.20 เมตร ส่วนตามซอยต่าง ๆ จะมีขนาดท่อ 0.30 เมตร หรือ 0.60 เมตร ถึง 1.00 เมตร ระบายลงสู่ท่อริมถนนใหญ่หรือลงสู่คูคลอง ซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาอีกทีหนึ่ง ส่วนการระบายน้ำฝนมักไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากมีคูคลองมาก แต่ก็ยังมีปัญหาบ้าง เมื่อเวลาฝนตกหนัก และน้ำทะเลหนุน ระดับน้ำในแม่น้ำและระดับพื้นดินอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ความแตกต่างของระดับน้ำมีน้อย การไหลของน้ำในคูคลองจึงไม่ทันต่อการระบายน้ำฝนปริมาณมาก ทำให้น้ำในคูคลองเอ่อสูงและท่วมพื้นที่ได้อีกประการหนึ่ง การพัฒนาการใช้ที่ดินซึ่งเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นสวนเกษตรเป็นที่อยู่อาศัย

แบบสอบถาม

การสำรวจการจัดการมูลฝอยในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นาย ชัยศักดิ์ สุวีร์รัตนกร นิสิตปริญญาโท ภาควิชาการวางแผนภาค
และเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังศึกษาทำการวิจัยในเรื่อง การศึกษาเพื่อการวางแผน
การจัดการมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร (ฝั่งธนบุรี) ขอขอบคุณทุกท่านที่ช่วยตอบแบบสอบถามนี้

1. บริเวณ..... ถนน.....
2. เพศ.....อายุ.....ปี
3. สถานที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

☐ แม่บ้าน	☐ พ่อบ้าน
☐ เด็ก	☐ สมาชิกภายในครอบครัว
☐ อื่น ๆ	
4. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษา
☐ อนุปริญญา	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าระดับปริญญาตรี	☐ อื่น ๆ
5. บ้านของท่านมีบริเวณโดยรอบบ้านหรือไม่

☐ มี	☐ ไม่มี
--------------------------	-----------------------------

แบบสอบถาม

1. ประเภทของภาชนะที่รองรับขยะที่ใช้ในบ้าน

☐ ถังพลาสติก	☐ ถังพลาสติก
☐ เข่ง	☐ ถังสี , ถังน้ำมัน
☐ อื่น ๆ.....	
2. สถานที่ตั้งภาชนะที่รองรับขยะ

☐ ภายในบ้าน	☐ ภายนอกบ้าน
☐ ที่ว่างริมถนน	☐ อื่น ๆ

11. ท่านทราบเรื่องการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งหรือไม่

ทราบ

ไม่ทราบ

12. ถ้าท่านทราบ ท่านได้ทราบมาจากสื่อสารประเภทใด

โทรทัศน์

วิทยุ

หนังสือพิมพ์

อื่น ๆ

13. ท่านเห็นด้วยกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้งหรือไม่

เห็นด้วย เพราะ.....

.....

ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

.....

14. ท่านคิดว่ากรุงเทพมหานคร ควรจะปรับปรุงวิธีการเก็บขยะอย่างไรเพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพสูงสุด.....

.....

๒๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การควบคุมขณะมุลฝอยของชุมชนใด ๆ

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484
 ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
 คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
 ความประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
 (ลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480
 และวันที่ 16 ธันวาคม พุทธศักราช 2484)

อาศัยพหุสภา

พล.อ.พิช เยนทรโยธิน

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ 26 ธันวาคม พุทธศักราช 2484

เป็นที่ 8 ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเสียใหม่
 จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร
 ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484"

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พุทธศักราช 2477 พระราชบัญญัติ
 การสาธารณสุข (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2402 และบรรดาบทกฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่น ๆ ใน
 ส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีรักษาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น" ในท้องถิ่นที่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว หมายความว่า เทศบาล
 ส่วนในท้องถิ่นที่ยังไม่ได้ยกฐานะเป็นเทศบาล หมายความว่า คณะกรรมการจังหวัด หรือคณะ -
 กรรมการอำเภอ ซึ่งได้รับมอบให้ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการจังหวัด

"เจ้าพนักงานสาธารณสุข" หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตรวจตราดูแลรับผิดชอบในการดำเนินการสาธารณสุข ในจังหวัดหรือท้องถิ่นใดตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

"มูลฝอย" หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษมูลสัตว์ และทรากสัตว์ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใดซึ่งเก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น

"สิ่งปฏิกูล" หมายความว่า อุจจาระและปัสสาวะ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกและมีกลิ่นเหม็น

"การแฉกหม" หมายความว่า รวมตลอดถึงการตัดหมหรือหนวด การโกนหม ขน หนวด หรือเครา การคัทหนวด การกันหนวดหรือคอ การคัทหรือจัททรงหม การสระหม การย้อมหม การรวนหน้าและการแต่งหน้าบรรดาซึ่งกระทำแก่คน

"อาหาร" หมายความว่า อาหารสำหรับคนบริโภค รวมตลอดถึงเครื่องดื่มนอกจากน้ำ

"ตลาด" หมายความว่า สถานที่ใด ซึ่งตามปกติจักไว้ให้ผู้ใช้เป็นที่ประชุมสำหรับขายอาหารประเภทสัตว์ เนื้อ ปลา ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ของเสี้ยง่าย แต่ไม่หมายความรวมตลอดถึงตลาดนัดซึ่งจักให้มีขึ้นแห่งละไม่เกิน 12 วันในหนึ่งปี

"แฉงลอย" หมายความว่า ที่จักไว้ในถนนสาธารณะ หรือที่สาธารณะ รวมตลอดถึงอาคาร แคร่ แท่น โต๊ะ แฉง เสื่อ พื้นดิน เรือ หรือแพสำหรับขายอาหาร น้ำแข็ง หรือสิ่งของอย่างอื่น

"ผู้เรขาย" หมายความว่า ผู้นำอาหาร น้ำแข็ง เรขายในที่ต่าง ๆ ไม่ว่าทางบก หรือทางน้ำ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป.พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(71 ร.จ. 1499 ตอนที่ 64 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2492)

พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2497

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2497

เป็นปีที่ 9 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัติให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2497

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น" ในท้องถิ่นที่ไต่ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้ว หมายความว่าเทศบาลในท้องถิ่นที่ไต่ยกฐานะเป็นสุขาภิบาลแล้ว หมายความว่า สุขาภิบาล ส่วนในท้องถิ่นที่ยังไม่ไต่ยกฐานะเป็นเทศบาลหรือสุขาภิบาล หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้มอบให้ทำหน้าที่แทน

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น" ในท้องถิ่นที่ไต่ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วหมายความว่า คณะเทศมนตรี ในท้องถิ่นไต่ยกฐานะเป็นสุขาภิบาลแล้ว หมายความว่า คณะกรรมการสุขาภิบาล ส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ไต่ยกฐานะเป็นเทศบาล หรือสุขาภิบาล หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้มอบให้ทำหน้าที่แทน

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น" ในท้องถิ่นที่โดยฐานะ เป็นเทศบาลแล้ว หมายความว่าคณะเทศมนตรี ส่วนในท้องถิ่นที่ยัง ไม่โดยฐานะ เป็นเทศบาล หมายความว่าคณะกรรมการจังหวัด หรือคณะกรรมการอำเภอ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการจังหวัด

"เจ้าพนักงานสาธารณสุข" หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่ง รัฐบาลแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ รวบรวม รวบรวม และรับผิดชอบในการดำเนินการสาธารณสุขในจังหวัดหรือท้องถิ่นใด ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

"มูลฝอย" หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษมูลสัตว์ และซากสัตว์ รวมตลอดถึง วัตถุอื่นใดซึ่ง เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น

"สิ่งปฏิกูล" หมายความว่า อุจจาระและปัสสาวะ รวมตลอดถึง วัตถุอื่นใด ซึ่งเป็นสิ่งสกปรก โสโครกและมีกลิ่นเหม็น

"การแต่งผม" หมายความว่า รวมตลอดถึง การตัดผมหรือหนวด การโกนผม ขนหนวด หรือ การตัดขนวด การกันหน้าหรือคิ้ว การตัดหรือจัดทรงผม การสระผม การย้อมผม รวมทั้ง การรวบหน้าและแต่งหน้าบรรดาซึ่งกระทำแก่คน

"อาหาร" หมายความว่า เฉพาะอาหารสำหรับคนบริโภค รวมตลอดถึง เครื่องดื่ม นอกจากน้ำ

"ตลาด" หมายความว่า สถานที่ใด ซึ่งตามปกติจัดไว้ให้ผู้ค้า ใช้เป็นที่ประชุมสำหรับขายอาหารประเภทสัตว์ เนื้อ ปลา ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ของเสี้ยง่าย แต่ไม่หมายความรวมตลอดถึงตลาดนัดซึ่ง จัดให้มีขึ้นแห่งละ ไม่เกินสิบสอง วันในปีหนึ่ง

"แสงลอย" หมายความว่า ที่จัดไว้ในถนนสาธารณะหรือที่สาธารณะ รวมตลอดถึง อาคาร แคร่ แพน โต๊ะ แสง เสื้อ พั่นคิน หรือแพ เรือ สำหรับขายอาหาร น้ำแข็ง หรือสิ่งของอย่างอื่น

"ผู้เร่ขาย" หมายความว่า ผู้นำอาหาร น้ำแข็ง หรือสิ่งของอย่างอื่นเที่ยวขายในที่ต่าง ๆ ไม่ว่าทางบกหรือทางน้ำ

(ความในมาตรา 4 เคมีนี้ถูกยกเลิก และบัญญัติความใหม่แทนแล้วโดยมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ. สาธารณสุข (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2497)

หมวดที่ 1

สุขาภิบาล

ส่วนที่ 1

มูลฝอย สิ่งปฏิกูลและสิ่ง เปรอะ เปื้อน

มาตรา 6 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและสิ่ง เปรอะ เปื้อนในเขตท้องถิ่นใด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นนั้นแต่ฝ่ายเดียว แต่กิจการนี้ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะอนุญาตให้บุคคลใดจัดทำในความควบคุมของตนก็ได้ และเพื่อกำเนินการตามมาตรานี้ ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีอำนาจออกเทศบัญญัติหรือ ข้อบังคับแล้วแต่กรณีดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีที่รองรับมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามที่สาธารณะ และสถานที่เอกชน
- (2) วางระเบียบการเก็บรวบรวมและการขนมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บรวบรวมและการขนมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (4) ห้ามการถ่ายเท หึ่ง หรือทำให้มีขึ้นในถนนสาธารณะและที่สาธารณะ ซึ่งมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสิ่ง เปรอะ เปื้อน อันอาจเป็นเหตุให้เสื่อมสุขภาพหรือความสะอาดมหคจก
- (5) จัดการอื่นใดที่เห็นจำเป็นเพื่อให้คง ควยสุขภาพลักษณะ

ส่วนที่ 5

เหตุรำคาญ

มาตรา 19 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการจำกัด ห้าม และระงับเหตุรำคาญในที่สาธารณะหรือที่เอกชนซึ่งก่อให้เกิดเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ ความปลอดภัยหรือสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กับห้ามให้คูและระบายน้ำ ทางบก ทางน้ำ รางระบาย กู คลอง และที่ต่าง ๆ ในเขตของตนไหลปราศจากเหตุรำคาญ

เพื่อความประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้ เหตุรำคาญได้แก่

- (1) สถานที่หรือส่วนของสถานที่ซึ่งมีลักษณะปลูกสร้างหรือมีสภาพ ซึ่งเป็นเหตุให้เสื่อม หรือ อาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ หรือความปลอดภัย

(2) ที่ซึ่งน้ำ บ่อ แหล่งน้ำ ท้องร่อง ทางระบายน้ำ ร่องน้ำ ทางน้ำ หรือที่ลุ่ม ที่
 อานน้ำท่วม ปัสสาวะ ที่รับหรือใส่อุจจาระ ท่ออุจจาระ รางระบายที่ใส่มูลสัตว์หรือเฒ่า ซึ่งอยู่ใน
 ทำเลไม่เหมาะสม หรือเป็นที่เพาะพันธุ์ยุง แมลงวัน หรือมีลักษณะจนเป็นเหตุเสื่อมหรืออาจเป็น
 อันตรายแก่สุขภาพ

(3) สัตว์เลี้ยงไว้ในที่ หรือโดยวิธี หรือมีอำนาจเกินสมควรจนเป็นเหตุเสื่อมหรือ
 อาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

(4) การสะสม การหมักหมม การทิ้งสิ่งหนึ่งสิ่งใด การละเลยให้สถานที่หรือ
 สิ่งของรกรุงรัง ซึ่งเป็นเหตุให้มักกลิ่นเหม็น หรือส่อให้เสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ หรือ
 เป็น หรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์ยุง หรือแมลงวัน

(5) โรงงานอุตสาหกรรม โรงงาน หรือที่ทำงานซึ่ง

(ก) ไม่รักษาให้ปราศจากกลิ่นไออันส่งออกจากท่ออุจจาระ รางระบาย ส้วม
 ที่รับหรือใส่อุจจาระ ที่ปัสสาวะ หรือจากเหตุอื่นใด

(ข) ไม่มีการระบายอากาศเท่าที่พอจักทำให้แก่ส ไอน้ำ ละออง หรือสิ่งให้
 โทษชนิดอื่น ๆ ซึ่งบังเกิดขึ้นเนื่องด้วยกิจการนั้นปราศจากโทษจนเป็น
 เหตุเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

(ค) มีคนยัดเยียดกันในขณะทำงานเป็นเหตุเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ
 คนที่ทำงานในนั้น

(6) อาคาร กระโจม หรือโรงใด ๆ อันเป็นเคหะที่อยู่ของคนหรือสำหรับเลี้ยงสัตว์
 หรือความประสงค์อย่างอื่น ซึ่งโดยเหตุที่รวมอยู่ชิดกัน หรือปราศจากการระบายน้ำ หรือชักช่องแก็
 การกำจัดมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูล หรือโดยเหตุอื่นใดจนเป็นเหตุเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

(7) แหล่งน้ำ คู หรือคลองที่กินใช้ หรือ น่าจะใช้น้ำสำหรับคนบริโภค หรือสำหรับ
 การบ้าน หรือสำหรับทำของให้คนบริโภค ซึ่งเกิดหรือน่าจะเกิดสกปรกขึ้นจนเป็นเหตุเสื่อม หรือ
 อาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

(8) เตาไฟ ที่ใส่ไฟ หรือปล่องที่พันคว้น หรือวัตถุเชื้อเพลิงไหม้ไม่หมดเป็นปริมาณ
 มากจนเป็นที่เคื้อครอนแก่ผู้อยู่ใกล้เคียง หรือเป็นเหตุเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

(9) ที่ทำอิฐ หลุมดิน หลุมทราย ที่ซึ่งขุดไว้เพื่อกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นที่
 เคื้อครอนแก่ผู้อยู่ใกล้เคียง หรือเป็นเหตุเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

(10) กลิ่น เสี่ยง ความกระเทือน ผุ่นละออง เขม่า เถ้า อันเป็นที่เคื้อครอน แก่ผู้อยู่ใกล้เคียง หรือเป็นเหตุเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพ

มาตรา 20 เมื่อปรากฏว่ามีเหตุรำคาญให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือไปยังบุคคลซึ่งเป็นผู้กระทำ หรือละเลย หรือปล่อยให้เหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้น หรือเป็นอยู่ต่อไปให้ระงับเหตุรำคาญนั้นเสีย ภายในเวลาอันสมควรที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้ทำการสิ่งใดโดยวิธีใดตามจำเป็นเพื่อความประสงค์นั้น ก็ให้สั่งไปด้วย

ในคำสั่งนั้นเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจสั่งให้จัดการตามที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีกด้วยก็ได้ และแม้โค้ออกคำสั่งระงับเหตุรำคาญไปแล้ว ถ้าเห็นว่าเหตุรำคาญนั้นอาจเกิดขึ้นอีกในสถานที่แห่งนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งเป็นหนังสือให้จัดการป้องกันในเวลาใดอีกก็ได้

หมวด 9

บทกำหนดโทษ

มาตรา 67 ผู้ใดฝ่าฝืนเทศบัญญัติหรือข้อบังคับซึ่งโค้ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

(58 ร.จ. 1968 ตอนที่ 36 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2484)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
เรื่อง การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสิ่งเปราะเปื้อน
พ.ศ. ๒๕๒๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ กรุงเทพมหานคร โดยได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร จึงตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ให้เรียกว่า "ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและสิ่งเปราะเปื้อน พ.ศ. ๒๕๒๑"

ข้อ ๒ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และกรุงเทพกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) เทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งเปราะเปื้อน พุทธศักราช ๒๔๗๘

(๒) เทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งเปราะเปื้อน (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๕

(๓) เทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งเปราะเปื้อน (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๐๕

(๔) เทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูล พุทธศักราช ๒๔๘๖

(๕) เทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๕

(๖) เทศบัญญัติของเทศบาลนครธนบุรี เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งเปราะเปื้อน พุทธศักราช ๒๔๘๗

(๗) เทศบัญญัติของเทศบาลนครธนบุรี เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งเปราะเปื้อน แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๔๘๕

(๘) เทศบัญญัติของเทศบาลนครธนบุรี เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งเปราะเปื้อน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๖

(๙) ข้อบังคับของสุขาภิบาลบางกะปิ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งเปราะเปื้อน พุทธศักราช ๒๕๐๔

(๑๐) ข้อบังคับของสุขาภิบาลบางกะปิ เรื่อง การกำจัดมูลฝอยและสิ่งเปราะเปื้อน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๖

(๑๑) ข้อบังคับสุขาภิบาลอนุสาวรีย์ (บางเขน) เรื่อง การกำจัดมูลฝอย และสิ่งเปราะเปื้อน พุทธศักราช ๒๕๐๒

(๑๒) ข้อบังคับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจังหวัดธนบุรี เรื่อง การกำจัดมูลฝอย และสิ่งเปราะเปื้อน
อำเภอภาษีเจริญ พุทธศักราช ๒๕๐๙

(๑๓) ข้อบังคับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจังหวัดธนบุรี เรื่อง การกำจัดมูลฝอย และสิ่งเปราะเปื้อน
อำเภอหนองแขม พุทธศักราช ๒๕๐๙

(๑๔) ข้อบังคับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจังหวัดธนบุรี เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูล อำเภอหนองแขม
พุทศักราช ๒๕๐๙

(๑๕) ข้อบังคับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจังหวัดธนบุรี เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูล อำเภอคลองสาน
พุทศักราช ๒๕๐๙

(๑๖) ข้อบังคับสุขาภิบาลของสุขาภิบาลมีนบุรี เรื่องการกำจัดสิ่งปฏิกูล พุทธศักราช ๒๕๑๙

(๑๗) ข้อบังคับสุขาภิบาลราชบุรีบูรณะ เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูล พ.ศ. ๒๕๐๒

(๑๘) ข้อบังคับสุขาภิบาลราชบุรีบูรณะ เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๕

บรรดาข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งอื่น ๆ ในส่วนที่ได้ตราไว้แล้วในข้อบัญญัติ
กรุงเทพมหานครนี้ หรือซึ่งขัดแย้งกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ ให้ใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้แทน
ข้อ ๔ ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตรวจตรา
ดูแลรับผิดชอบในการดำเนินการสาธารณสุข ในเขตกรุงเทพมหานครตามบทแห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข
พุทศักราช ๒๕๔๔

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถ้ำมูลสัตว์ หรือ ชากสัตว์
รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใด ซึ่งเก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่สัตว์เลี้ยง หรือที่อื่น

“สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า อุจจาระและปัสสาวะ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใด ซึ่งเป็นสิ่งโสโครก
และมีกลิ่นเหม็น

ข้อ ๕ ผู้ครอบครองสถานที่ อาคารหรือเคหสถาน ต้องจัดให้มีที่รองรับมูลฝอย และใช้เป็นที่รับมูลฝอย
ในสถานที่ อาคารหรือเคหสถานในครอบครองของตน

ข้อ ๖ ที่รองรับมูลฝอยต้องไม่รั่วและมีฝาปิดมิดชิดกันแมลงวันและสัตว์ได้ ตามแบบ ซึ่งเจ้าพนักงาน
สาธารณสุข หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นชอบ

ข้อ ๗ ผู้ครอบครองสถานที่ อาคารหรือเคหสถานต้องรักษาบริเวณสถานที่อาคารหรือเคหสถาน
ในความครอบครองของตนไม่ให้มีมูลฝอย สิ่งปฏิกูลหรือสิ่งเปราะเปื้อนหรือมีการถ่ายเทหรือทิ้งมูลฝอยสิ่งปฏิกูล
หรือสิ่งเปราะเปื้อนในประการที่ขัดต่อสุขลักษณะ

ข้อ ๘ ห้ามผู้ใดถ่ายเท ทิ้ง หรือทำให้มีมูลฝอย สิ่งปฏิกูลหรือสิ่งเปราะเปื้อนในทางสาธารณะ
หรือที่สาธารณะอื่นใด เป็นต้นว่าถนน ซอย ตรอก แม่น้ำ คลอง คู สระน้ำ บ่อน้ำ เว้นแต่ในที่ซึ่งเจ้าพนักงาน
สาธารณสุข หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นอนุญาตให้จัดตั้ง หรือจัดตั้งไว้ให้โดยเฉพาะ

ข้อ ๙ ห้ามผู้ใดนำสิ่งปฏิกูลไปในทางสาธารณะ หรือที่สาธารณะอื่นใด เว้นแต่จะได้ใส่ภาชนะ
หรือที่เก็บมิดชิดไม่ให้มีสิ่งปฏิกูล หรือกลิ่นเหม็นรั่วออกมาข้างนอก

ข้อ ๑๐ ห้ามผู้ใดถ่ายเทสิ่งปฏิกูลลงในที่รองรับมูลฝอย

ข้อ ๑๑ ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่า สถานທີ່หรือบริเวณใดควรทำการเก็บขนมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลไปทำการกำจัดให้ถูกต้องสุขลักษณะยิ่งขึ้น โดยเรียกค่าธรรมเนียมเก็บขนเมื่อได้มีหนังสือแจ้งแก่ผู้ครอบครองสถานที่ อาคารหรือเคหสถานทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หรือเมื่อได้ปิดประกาศกำหนดบริเวณเก็บขนมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล ณ ที่เปิดเผยในบริเวณที่กำหนดไม่น้อยกว่า ๓ แห่ง เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศแล้ว ผู้ครอบครองสถานที่ อาคารหรือเคหสถานจะต้องให้เจ้าหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือบุคคลผู้ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่ฝ่ายเดียวเท่านั้น เก็บขนมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลจากสถานที่ อาคารหรือเคหสถานซึ่งตนครอบครอง โดยเสียค่าธรรมเนียมเก็บขนตามอัตราที่ได้กำหนดไว้ท้ายข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

ข้อ ๑๒ ห้ามผู้ได้รับจ้างทำการเก็บขนมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลจากสถานที่ อาคาร หรือเคหสถานซึ่งอยู่ในเขตเก็บขนมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ประกาศแล้วตามข้อ ๑๑ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดไว้ในสัญญา

ข้อ ๑๓ ผู้ครอบครองสถานที่ อาคาร หรือเคหสถานซึ่งอยู่นอกบริเวณเก็บขนมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลตามข้อ ๑๑ และผู้ครอบครองสถานที่ อาคารหรือเคหสถานซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมิได้กำหนดให้กำจัดมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลตามข้อ ๑๑ ต้องกำจัดมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยการเผาหรือฝังหรือโดยวิธีอื่นที่ไม่ขัดต่อสุขลักษณะ

ข้อ ๑๔ ห้ามผู้ซึ่งมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครทำการ ขน ค้าย เชื้อ หรือขุดมูลฝอย ในที่รองรับ รถชน เรือชนหรือสถานที่เก็บมูลฝอยใดๆ ของกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๑๕ ห้ามผู้ซึ่งมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครทำการถ่าย เท ขน หรือเคลื่อนที่สิ่งปฏิกูลในถังรับ รถชน เรือชน สถานที่เก็บหรือพักสิ่งปฏิกูลของกรุงเทพมหานคร

ข้อ ๑๖ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้ มีความผิดตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔

ข้อ ๑๗ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีหน้าที่รักษาการและมีอำนาจออกกระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ลงชื่อ) ชลอ ธรรมศิริ
(นายชลอ ธรรมศิริ)
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

กฎกระทรวง

(พ.ศ. 2528)

ออกตามความในพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484 และมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2527 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. อัตราค่าธรรมเนียมให้เป็นไปตามข้ออัตราค่าธรรมเนียมท้ายกฎกระทรวงนี้
 ข้อ 2. ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติหรือข้อบังคับ กำหนดค่าธรรมเนียมใดไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมตามข้อ 1 และตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (1) อัตราค่าธรรมเนียมในการเก็บขนมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามมาตรา 6(3) ให้กำหนดโดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายเฉพาะการนั้น
- (2) อัตราค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตต่าง ๆ ตามมาตรา 8(3) มาตรา 31(2) มาตรา 44(4) มาตรา 46(1) และ (6) มาตรา 48(1) มาตรา 49(3) และมาตรา 50(2) ให้กำหนดได้ตามที่เห็นสมควร แต่ภายในสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับให้กำหนดได้ไม่เกินร้อยละแปดสิบของอัตราค่าธรรมเนียมตามข้อ 1
- (3) อัตราค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้ที่อาบน้ำและที่ซักผ้าสาธารณะ ตามมาตรา 37 ค่าเช่าและค่าใช้ที่ขายของตามมาตรา 44(1) ให้กำหนดได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 3. กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2528 เป็นต้นไป
 ให้ไว้ ณ วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2528

มารุต บุณนาค

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

(102 รจ.15 ตอนที่ 12 (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 31 มกราคม 2528)

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

ลำดับ	รายการ		บาท
1	ค่าเก็บขนมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลตามมาตรา 6(3)		
	ก. ค่าเก็บขนมูลฝอยประจำเดือนสำหรับอาคารหรือ เคหะวันหนึ่งไม่เกิน 20 ลิตร เดือนละ		
	วันหนึ่งเกิน 20 ลิตร แต่ไม่เกิน 40 ลิตร	เดือนละ	60
	วันหนึ่งเกิน 40 ลิตร แต่ไม่เกิน 60 ลิตร	เดือนละ	100
	วันหนึ่งเกิน 60 ลิตร แต่ไม่เกิน 80 ลิตร	เดือนละ	150
	วันหนึ่งเกิน 80 ลิตร แต่ไม่เกิน 100 ลิตร	เดือนละ	200
	วันหนึ่งเกิน 100 ลิตร แต่ไม่เกิน 200 ลิตร	เดือนละ	300
	วันหนึ่งเกิน 200 ลิตร แต่ไม่เกิน 300 ลิตร	เดือนละ	500
	วันหนึ่งเกิน 300 ลิตร แต่ไม่เกิน 400 ลิตร	เดือนละ	700
	วันหนึ่งเกิน 400 ลิตร แต่ไม่เกิน 500 ลิตร	เดือนละ	900
	ข. ค่าเก็บขนมูลฝอยประจำเดือนสำหรับ ตลาดโรงงานอุตสาหกรรม หรือสถานที่ซึ่งมีมูลฝอยมาก วันหนึ่ง ไม่เกิน 1 ลูกบาศก์เมตร	เดือนละ	2,000
	วันหนึ่งเกิน 1 ลูกบาศก์เมตร ค่าเก็บขนทุก ๆ ลูกบาศก์เมตร หรือเศษลูกบาศก์เมตร	เดือนละ	2,000
	ค. ค่าเก็บขนมูลฝอยเป็นครั้งคราว		
	ครั้งหนึ่ง ๆ ไม่เกิน 1 ลูกบาศก์เมตร	ครั้งละ	150
	เกิน 1 ลูกบาศก์เมตร ค่าเก็บขนทุก ๆ ลูกบาศก์เมตร หรือเศษลูกบาศก์เมตร	ลูกบาศก์เมตรละ	150

ประวัติผู้เขียน

นาย ชัยศักดิ์ สุวีร์รัตนากร เกิดเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2505 ที่อำเภอ บางสะพาน
จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ สำเร็จการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้นจาก โรงเรียนบางสะพานวิทยา

มัธยมศึกษาตอนปลายจาก โรงเรียนวัดราชาธิวาส

อุดมศึกษาจาก คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เข้ารับราชการที่ งานแผนที่ กองผังเมือง กรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ.2530

ในตำแหน่ง นักวิชาการแผนที่ และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ที่ภาควิชาการวางแผน
ภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ.2533

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย